

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація.

Визначено закономірності та особливості впровадження інноваційних проектів на підприємствах харчової промисловості України; виявлено напрями та механізм впровадження технологічних інновацій.

Ключові слова: інновації, інноваційний проект, харчова промисловість, особливості впровадження інновацій.

Abstract

There have been determined the regularities and features of the introduction of innovation at Ukraine's food industry; trends and modus operandi of technological innovation were identified.

Keywords: innovations, innovative project, food industry, introduction features of innovations.

Вступ.

Сьогодні за умов жвавого удосконалення асортименту товарів, підвищення цін та змін потреб примхливих споживачів виробникам неможливо без використання інновацій. За відсутності впровадження інноваційних проектів підприємства харчової промисловості прирікають себе на відставання від вимог ринку та, згодом, на втрату конкурентоспроможних позицій на споживчому ринку.

Метою роботи є визначення особливостей впровадження інноваційних проектів на підприємствах харчової промисловості. З'ясувати проблеми впровадження інноваційних проектів на підприємствах харчової промисловості.

Результати дослідження

Стан сучасної економіки України орієнтується на галузі, які спрямовані на задоволення базових потреб населення. На мою думку, у першу чергу, до таких відноситься харчова промисловість.

Харчова промисловість складає приблизно 15% всієї продукції виробленої на території України [6]. Більше 50 галузей та спеціалізованих виробництв представляють харчову промисловість України. Це борошно-круп'яні, цукрові, спиртові, кондитерські, молочні, хлібопекарні, макаронні, рибні, м'ясні, лікєро-горілчані, виноробні, консервні, олійно-жирові, овочеві підприємства. Окрім них, є багато спеціалізованих підприємств, які складають інфраструктуру харчової промисловості. До них можна віднести підприємства, приватні фірми, установи, які займаються продажем, упаковкою, доставкою продукції, маркетингом ринку харчових продуктів, дослідницькі лабораторії та інші.

Зростання конкуренції на ринку збуту, підвищення вартості енергоносіїв, дефіцит кваліфікованої робочої сили – це одні з умов, які підтверджують потребу в інноваціях на підприємствах харчової промисловості. Завдяки їм можна досягти зростання посилення і зростання позиції на ринку. Слід зазначити, що інновації – це єдиний ресурс, який є неповторним на будь-якому підприємстві, і який складний через свою унікальність для копіювання конкурентами. Однак інноваційні проекти можуть надати підприємству не тільки конкурентну перевагу, але й забезпечуватиме перспективу розвитку підприємства.

Харчова промисловість є важливою для економіки України, але на багатьох підприємствах використовується застаріле обладнання й технології, що негативно впливає на результати їх роботи. За таких умов потрібно забезпечити інноваційний розвиток цієї галузі через ведення нових проектів на підприємствах.

Особливостям впровадження інноваційних проектів на підприємствах присвячено наукові праці вітчизняних науковців А.Гальчинського, Р.В. Грінченко, В. Ландика, В.В. Зянька [7], а також зарубіжних Д. Ніла, Г. Томаса, Ф. Янсена. Стосовно принципів інновацій у харчовій промисловості, то тут варто визначити М. Сичевського [1], Р. Майстро[4], К. Астапова, Л. Тарасову, М. Мілеву [5], М. Пашуту [3], Т. Майорову, В. Котляренко [6], І. Санду, П. Антонюк та О. Антонюк [2].

М. Сичевський у своєму дослідженні організаційно-економічного механізму розвитку харчової промисловості визначає галузеві пріоритети в інвестуванні та пропонує систему заходів реалізації інноваційної моделі розвитку [1]

П. Антонюк, О. Антонюк аналізують стан та шляхи інтенсифікації інновацій у харчовій промисловості, де визначають умови подолання низького техніко-технологічного рівня галузі [2].

М. Пашута досліджує інновації як фактор випереджального розвитку економіки, де визначає середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності за галузями промисловості, у тому числі й харчової [3].

Р. Майстро переймається проблематикою рівня та напрямків інноваційного розвитку національних підприємств в умовах трансформаційних процесів в економіці, внаслідок чого визначає шляхи інноваційного розвитку підприємств та напрями підвищення їх конкурентоспроможності на основі активізації інноваційних процесів [4].

М. Мілева визначає інвестиційно-інноваційну спрямованість як основну складову стратегічного розвитку харчових підприємств України та у межах цього виділяє методи зупинення негативних тенденцій інноваційного розвитку підприємств шляхом розробки комплексних стратегій розвитку з використанням ефективних форм інвестування промисловості на прикладі пивної промисловості України [5].

Економічне зростання є основою розвитку країни. Важливим фактором прискорення цього розвитку є розробка та впровадження інновацій. Протягом останніх років накопичилось багато проблем, що стримують економічний розвиток в цілому і харчової промисловості зокрема. Цими проблемами є низький технічний та технологічний рівень виробництва, висока енергоємність та матеріалоемність виробничих комплексів. Щоб вирішити зазначені проблеми потрібно запроваджувати заходи з прискорення інноваційної діяльності.

Для здійснення економічного прориву в умовах членства України в СОТ та входження в ЄС розпорядженням Кабінету Міністрів України схвалена Концепція проекту Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2017 року [5], в якій відзначається, що вітчизняна промисловість характеризується технічною відсталістю та низькою інноваційною активністю суб'єктів господарювання. Наслідком цих явищ може стати посилення технологічної залежності від інших країн світу.

Слід зазначити, що головною вимогою майже до всіх технологічних інновацій є вимога удосконалення ресурсозбереження, а також екологічність процесів, які реалізуються.

За останні роки помітно збільшилась кількість підприємств, які розробляли та реалізовували інновації на практиці. Напрями використання коштів зумовили й можливості впровадження інновацій у підприємствах харчової промисловості України, зрушення в їх структурі: збільшилась кількість і питома вага підприємств, що здійснювали механізацію та автоматизацію виробництва й скоротилась кількість підприємств, які освоювали нові технологічні процеси та освоювали виробництво нових видів продукції.

Започаткування останньої тенденції свідчить про недоліки у здійсненні інноваційної політики, які потребують прийняття конкретних заходів щодо прискорення технологічного оновлення

підприємств харчової промисловості, введення в дію нових видів основних засобів, реконструкцію діючих підприємств, технічне переобладнання. Це особливо важливо в умовах низького рівня технологічних процесів, які застосовуються у харчовій промисловості; зношеності основного капіталу, яка досягла 40 %, зокрема устаткування— близько 60 %, третина з яких вимагають заміни, відставання продуктивності праці від розвинутих країн Західної Європи майже у 4 рази, недостатній механізації (понад 30 % працівників зайняті ручною працею).

Стратегічні завдання у цій сфері полягають у:

- створенні сприятливих інституційних та економічних умов для інноваційної діяльності підприємств харчової промисловості;
- впровадженні сучасних дієвих інструментів бюджетного та децентралізованого фінансування інноваційної діяльності;
- створенні національної інноваційної системи як основи для загальнодержавної переорієнтації на науково-технологічний варіант економічного зростання;
- запровадженні прагматичних і ділових стосунків між державою та науковою сферою з метою забезпечення прикладної спрямованості діяльності переважної більшості державних наукових установ країни;
- інтенсифікації процесів інтеграції науки та виробництва;
- розвитку державного та приватного секторів прикладної інноваційно орієнтованої науки;
- підготовці кадрів у сфері інноваційної діяльності підприємств харчової промисловості.

Інноваційний розвиток пришвидшує та стимулює якісні зміни матеріального виробництва, обумовлює зростання продуктивності праці, впливає на всі сторони життя суспільства, є невід'ємною частиною соціального прогресу.

Впровадження технологічних інновацій у харчовій промисловості стало пріоритетним завданням, оскільки від його вирішення залежать конкурентоспроможність вітчизняних продовольчих товарів на світовому і національному продовольчих ринках, міжнародне визнання і підтримання на перспективу іміджу країни як надійного експортера якісних і безпечних харчових продуктів, успішної інтеграції з ЄС.

Україна у економічному розвитку на сьогоднішній день дуже відстає навіть від країн що не належать до промислово розвинених, тому навряд чи можна чекати на швидку та ефективну інтеграцію національної моделі інноваційного розвитку в світову. Проте з включенням України до світових інтеграційних процесів зовнішнє середовище посилює свій вплив на розвиток і функціонування вітчизняної харчової промисловості [7, с. 37].

Висновки

Загалом інноваційна діяльність у харчовій промисловості України позначається нестабільністю, недостатньою збалансованістю фінансових джерел, відсутністю чітко визначених пріоритетів, що вимагає заходів на державному рівні, які б сприяли її активізації та оптимізації напрямів.

Серед заходів державного регулювання інноваційної активності у харчовій промисловості можна зазначити такі: формування сучасної інноваційної інфраструктури, яка відповідає найновішим тенденціям і ринковим відносинам; організація державного страхування можливих ризиків у процесі інноваційної діяльності; створення спеціальних інвестиційно-інноваційних банків для концентрації капітальних ресурсів на цілі інновацій; сприяння зовнішньоекономічній співпраці у технологічній сфері з метою реалізації своїх технологічних можливостей і одержання необхідних інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сичевський М. П. Організаційно-економічний механізм розвитку харчової промисловості (теорія, методологія, практика): Автореферат дисертації доктора економічних наук : / М. П. Сичевський – Київ, 2005. – 32 с.
2. Антонюк П. О. Аналіз стану та шляхів інтенсифікації інновацій в харчовій промисловості [Електронний ресурс] / П. О. Антонюк, О. П. Антонюк // – 2006. – Режим доступу: www.rusnauka.com/DNI_2006/Economics/3_antonjuk.doc.htm.
3. Пашута М. Інновації як фактор випереджального розвитку економіки / М. Пашута // Персонал. – Київ, 2006. - № 6. С.16-24.
4. Майстро Р. Г. Рівень та напрямки інноваційного розвитку національних підприємств в умовах трансформаційних процесів в економіці [Електронний ресурс] / Р. Г. Майстро // – 2007. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VMSU/2007-02/07_mrghvi.doc.htm.
5. Мілева М. Д. Інвестиційно-інноваційна спрямованість як основна складова стратегічного розвитку харчових підприємств України [Електронний ресурс]/ М. Д. Мілева // – 2008. – Режим доступу: www.confcontact.com/2008febr/5_mileva.doc.htm.
6. Котляренко В. О. Євроінтеграційна модель харчової промисловості XXI ст.: можливості для України / В. О. Котляренко // Формування ринкових відносин в Україні. Зб. наук. пр. Вип. 3 (34) / Наук. ред. І. Бондар. – К.: НДЕІ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, 2004. – с. 38-45
7. Зянько, В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку [Текст]: Монографія / В. В. Зянько; М-во освіти і науки України, Вінницький національний технологічний ун-т. - Вінниця: УНІВЕРСУМ.- Вінниця, 2008. 397 с
8. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року» від 17 липня 2013 р. - № 603-р.

Палій Галина Володимирівна – студентка групи МОф-13, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: galina.paliy.996@gmail.com

Науковий керівник: **Зянько Віталій Віталійович** – к.е.н., старший викладач кафедри фінансів, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Galina Paliy - student group MOF-13, department of finance, Faculty of Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: galina.paliy.996@gmail.com

Supervisor: Zianko Vitalii - Ph.D. in economics, senior lecturer, department of finance, Faculty of Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: vzyanko@gmail.com